

Suomen Syöpärekisteri

Syöpäjärjestöjen epidemiologinen tutkimuslaitos

Suolistosyövän seulonta

15.9.2021

Suolistosyövän seulonta

- Suolistosyövän seulonta laajenee asteittain 56–74-vuotiaisiin. Seulontaväli on kaksi vuotta.
- Kriteerit sekä kolonoskopiaalle että kolonoskopian suorittajalle
- Kattava tiedonkeruu koko prosessista
  - Kolonoskopisti raportoi itse toimenpiteen tiedot (sis.patologia)
- Seulonnassa käytettävä materiaali, myös tiedonkeruulomake (seulontalomake)

<https://syoparekisteri.fi/seulonta/syopaseulontojen-jarjestaminen/>

- Jokaisessa kunnassa yksi tai useampi seulontahoitaja (mieluiten skopiahoitaja), joka varmistaa jatkotutkimuskelpoisuuden arvioinnin ja vastaa tiedonkeruusta

Seulontamatriisi

Sinisellä taustalla merkityt ikäryhmät kutsutaan kyseisenä vuonna suolistosyövän seulontaan.

Suomen Syöpärekisteri
Syöpäjärjestöjen epidemiologinen tutkimuslaitos

Syntymä -vuosi	ikä vuosina										
	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55
1977	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55
1976	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56
1975	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57
1974	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58
1973	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59
1972	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
1971	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61
1970	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62
1969	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63
1968	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64
1967	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65
1966	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66
1965	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67
1964	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68
1963	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69
1962	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
1961	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71
1960	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72
1959	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73
1958	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74
1957	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75
1956	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76
1955	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77
1954	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78
1953	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
	kalenterivuosi										

Seulontakolonoskoppioita suorittavia endoskopisteja koskevat kriteerit ja kolonoskopian laatukriteerit

Kriteerit kolonoskopian suorittajalle

Vähintään 3 vuoden kokemus kolonoskopiatoiminnasta valmistumisen jälkeen

Vuosittainen kolonoskopiamäärä ≥ 200 , kokemus vähintään 500 kolonoskopiasta

Kokemus polypektomioista $\geq 50/v$

Pääsy cecumiin $>90\%$

Edellytykset antaa hoito- ja seurantaohjeet löydösten pohjalta

Suomen Syöpärekisteri

Syöpäjärjestöjen epidemiologinen tutkimuslaitos

Laatukriteeri kolonoskoppialle	toteutumisasaste
Potilaalta on saatu suostumus ja hänen kanssaan on keskusteltu kolonoskopiaan liittyvistä riskeistä	100 %
Polypektomioiden ja syövän jälkeisten suositeltujen resektioseurantavälien käyttö ja normaalin seulontakolonoskopian jälkeisen asianmukaisen välin käyttö keskimääräisen riskin yksilöillä	90 %
Toimenpiteen kaikkien vaiheiden dokumentaatio laatukriteereiden mukaisesti	100 %
Cecumin intubaatio kuvineen	95 %
Adenoomien detektioaste, miehet	25 %
Adenoomien detektioaste, naiset	15 %
Ulosvetoajan dokumentaatio	100 %
Keskiarvo ulosvetoajasta normaalissa kolonoskopiassa	6 min
Mukosaiset, varrelliset polyyppit ja kooltaan < 2 cm sessiilit polyyppit tulee olla endoskooppisesti resektoitu tai vakuuttava dokumentaatio endoskooppisesta leikkaamattomuudesta	100 %
Komplikaatiot:	
Perforaatioiden esiintyvyys	$<1\%$
Polypektomian jälkeinen verenvuoto	$<1\%$
Polypektomian jälkeisen verenvuodon hoito ei-operatiivisesti	90 %
Polypektomian seurantakolonoskopian ajankohta määrittely histologisten tulosten perusteella	95 %

Seulonnassa toimivilta edellytettävät koulutukset

Endoskopistit

- Verkkokoulutus Syöpärekisterin Pedanet-alustalla
  - Luennot + tentti
- Verkkokoulutus avautuu suoritettavaksi loppusyksystä 2021
- Syöpärekisteri ylläpitää rekisteriä koulutuksen suorittajista

Seulontahoitajat

- Syöpärekisterin järjestämä seulontahoitajakoulutus Pedanet-alustalla
- Verkkokoulutus avautuu suoritettavaksi loppuvuodesta 2021
  - Luennot, tentti, keskustelualusta
- Syöpärekisteri ylläpitää rekisteriä koulutuksen suorittajista

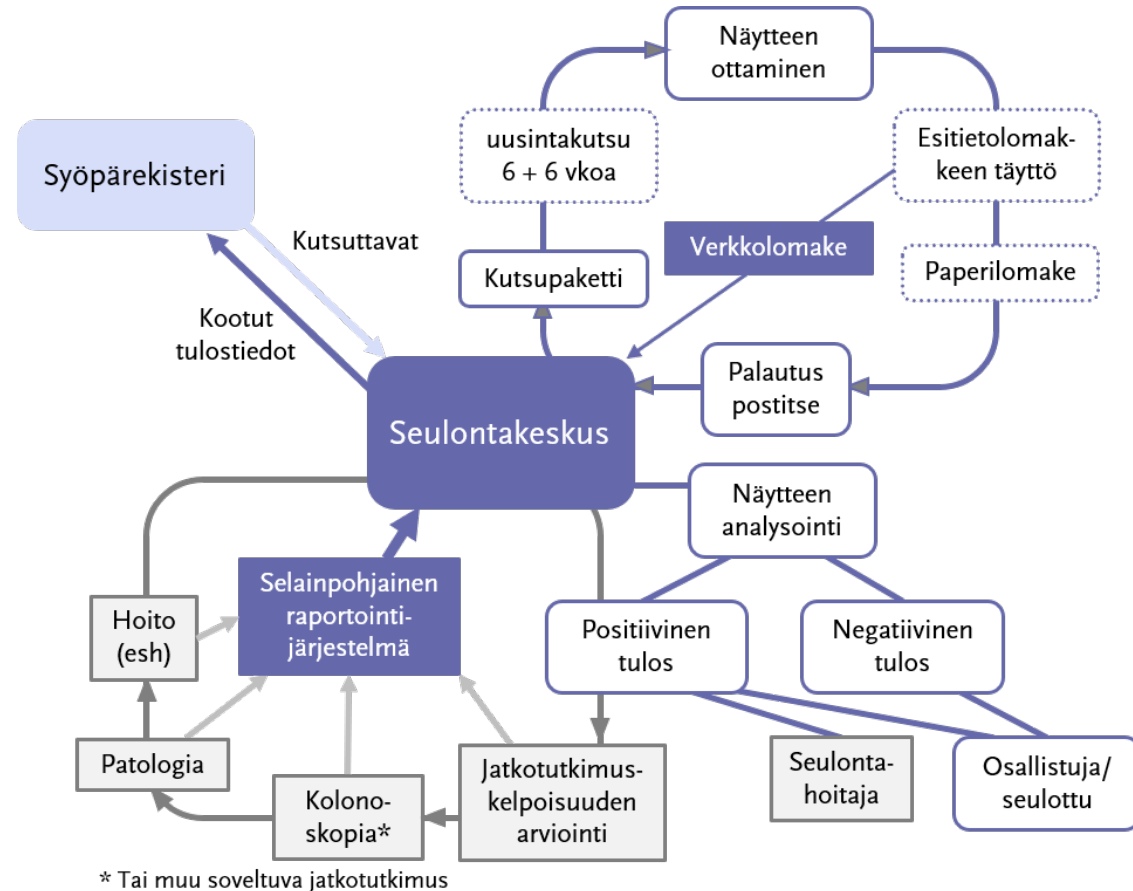

Seulontakeskus kerää tiedot seulonnan kaikista vaiheista ja toimittaa tiedot kootusti joukkotarkastusrekisteriin

Seulonta-asetuksen 6 c §:n syöpäseulontojen tulosten seuranta koskeva pykälä velvoittaa seulonnan toteuttajan toimittamaan tiedot seulonnan kaikista vaiheista Suomen Syöpärekisterin joukkotarkastusrekisteriin.

Vaiheita ovat

- kutsujen lähettäminen
- näytteiden otto ja analysointi
- palautetiedon antaminen
- jatkotutkimuksiin ja erikoissairaanhoidon ohjaaminen sekä jatkotutkimusten ja erikoissairaanhoidon toimenpiteiden toteuttaminen.

Seulonnessa kerättävät tiedot

SUOLISTOYÖVÄN SEULONTALOMAKE 5.5.2020

Kokousohje ja etunimi _____ Henkilötunnus _____ Sukunimi _____
 Osoite _____
 Kutsun vuosi _____ Kutsukunta _____ Seulonta-ID _____ Näytteenottoaika _____

ESITIEDOT ERILLISELLÄ LOMAKKEELLA

TESTIN ANALYYSI JA TULOS
 Näytteen tallentaminen ei tallentanut ei tallentanut
 Näytteen tallentamista hallitsevat välik: näytteenotto näytteenottoaika näytteenottoaika näytteenottoaika
 näyte tallentanut korostetut puutteelliset näytteen analyysi on virheellinen näytteenottoaika näytteenottoaika
 Testin arvo _____ (ppg) määrittämisen epäselvää lyhyt Testin tulos positiivinen negatiivinen
 Päivämäärä _____ Paikka _____ Analysoija _____
 Lisätietoja kommentit _____

KOLONOSKOPIA EI TEHTY, koska ei tavallista terveyttä kolonoskopia tehty juttuun vuorokauden _____ tai seuraavassa seulontavuorossa tällä
 muu syy, mikä _____
 Päivämäärä _____ Paikka _____ Terveystyö _____

KOLONOSKOPIA

Suoritetun seulonnan esittämiseksi annettu ☐ ei ☐ lyhyt Kolonoskopia päätavoitteeksi (vain) Suoritetun seulonnan esittämiseksi ☐ ei ☐ lyhyt ☐ hyvä ☐ erittäin hyvä ☐ erittäin hyvä Mihin asti kolonoskopiaa pidettiin? ☐ ileum terminale ☐ caecum ☐ flexura hepatica ☐ colon transversum ☐ flexura lienalis ☐ sigma ☐ rectum	Kolonoskopian rajoittaneet syyt ☐ tukkeutunut ☐ kipu ☐ rittämätön tyhjentyminen ☐ jollain huono kanto ☐ muu, mikä? _____ Syövätkä ☐ adenoma ☐ polypoidi ☐ hyperplastia ☐ divertikkeli ☐ peripolypoidi ☐ muu löydös, mikä? _____ Polypoidien lukumäärä ☐ 1-3 ☐ 4-10 ☐ yli 10	Suoritetun polypoidien määrän lipimit ☐ <5 mm ☐ 5-10 mm ☐ 10-20 mm ☐ >20 mm Toimintatilat ☐ polypoidia ☐ rittämätön otto ☐ rittämätön kolonoskopia ☐ suolen krooninen sairaus ☐ suolen tulehdus ☐ suolen toimintahäiriö ☐ muu toimintahäiriö Komplikaatio ☐ kipu ☐ huuto ☐ perforaatio ☐ kardiovaskulaarinen ☐ ei komplikaatioita
---	--	--

Päivämäärä _____ Paikka _____ Signaali _____

KOLONOSKOPIASSA OTETTUIJEN PATOLOGISTEN NÄYTTEIDEN TIEDOT (kentät toistuvat tarvittaessa)
 Muutoksen sijainti _____ Muutoksen morfologia _____
 Muutoksen lipimit <5 mm 5-10 mm 10-20 mm >20 mm
 Syöväen levinneisyys pTNM-luokituksen mukaisesti: T _____ N _____ M _____ Gradus I II III IV
 Muutoksen histologinen diagnoosi sanallisesti _____
 Diagnoosin päivämäärä _____ Diagnoosipaikka _____ Patologi _____

KOLONOSKOPIAN TILALLA JA/TAI LISÄKSI TEHTY TT-KOLONGRAFIA ON LOMAKKEEN TOISELLA PUOLELLA.

JÄRKIJÄN TUNNISTUS
 ei jatkotutkimusta tutkimus suoritetaan: lause ei välttämätöntä muu seuranta tai jatkotutkimus (vain, suorittamattomilla)
 lähetetään erikseen tutkimus _____ (ilman lähtöä) muu lähtöön esittämiseksi perustamattomasti tutkimus _____
 Päivämäärä _____ Paikka _____ Radiologin tunnus _____

- ➔ Muodostuvat seulontakeskuksessa
- ➔ Endoskopisti täyttää
- ➔ Seulontahoitaja täyttää

TIEDOT KIRURGISESTA TOIMENPITEESTÄ

Suoliston kirurgitoimenpide tehty ei lyhyt neoadjuvantti ensisijaisena hoitona Toimenpidetunnus (THL:n toimenpideluokitus) _____
 Lisätietoja kirurgiasta _____

Leikkauspäivämäärä _____ Leikkauspaikka _____ Kirurgi _____

KIRURGIASSA OTETTUIJEN PATOLOGISTEN NÄYTTEIDEN TIEDOT (kentät toistuvat tarvittaessa)
 Muutoksen sijainti _____ Muutoksen morfologia _____
 Muutoksen lipimit <5 mm 5-10 mm 10-20 mm >20 mm
 Syöväen levinneisyys pTNM-luokituksen mukaisesti: T _____ N _____ M _____ Gradus I II III IV
 Muutoksen histologinen diagnoosi sanallisesti _____
 Diagnoosin päivämäärä _____ Diagnoosipaikka _____ Patologi _____

KOLONOSKOPIAN TILALLA JA/TAI LISÄKSI TEHTY TT-KOLONGRAFIA

Löydökset ☐ normaali löydös ☐ tuumori ☐ polypoidi ☐ ahtauma ☐ kolitti ☐ divertikkelit ☐ muu löydös, mikä? _____	Muutoksen sijainti ☐ ileum terminale ☐ caecum ☐ colon ascendens ☐ flexura hepatica ☐ colon transversum ☐ flexura lienalis ☐ colon descendens ☐ sigma ☐ rectum	Polypoidien lukumäärä ☐ 1-3 ☐ 4-10 ☐ yli 10 Suurimman polypoidin/muutoksen lipimit ☐ <10 mm ☐ 10-20 mm ☐ >20 mm Komplikaatiot ☐ kipu ☐ perforaatio ☐ kardiovaskulaarinen ☐ ei komplikaatioita
--	--	--

Lisätietoja: _____

YHTEENVETO (C-RADS):

Paksusuolen löydösten luokitus: ☐ C0: rittämätön tutkimus ☐ C1: normaali löydös/hyvälaatuinen muutos (ei malignisuuspekti eikä > 5 mm polypoidia) ☐ C2: 6-9 mm polypoidi(t), lukumäärä < 3 ☐ C3: 6-9 mm polypoidi(t), lukumäärä ≥ 3 tai 10 mm polypoidi(t) ☐ C4: malignisuuspekti, lumina ahtaava muutos tai merkkejä seinämän liikkavuudesta	Paksusuolen ulkopuolella näkyvien löydösten luokitus: ☐ E0: puutteellinen tutkimus ☐ E1: ei patologiaa ☐ E2: kliinisesti merkityksetön hyvälaatuinen muutos ☐ E3: todennäköisesti hyvälaatuinen, epäspesifiseksi jäävä löydös, joka vaatii mahdollisesti lisäselvittelyä ☐ E4: kliinisesti merkittävä löydös, joka vaatii lisäselvittelyä
---	---

Päivämäärä _____ Paikka _____ Tekijä _____
 Radiologin lausunto _____
 Lausunnon päivämäärä _____ Paikka _____ Radiologin tunnus _____

Suomen Syöpärekisteri

Syöpäjärjestöjen epidemiologinen tutkimuslaitos

Maija Jäntti

Koordinaattori, tutkija

050 435 5505

Maija.jantti@cancer.fi

 [Syöpärekisteri Twitterissä](#)

 [Syöpäjärjestöt Twitterissä](#)

 [Syöpäjärjestöt Facebookissa](#)

 [Syöpäjärjestöt Instagramissa](#)

 [Syöpäjärjestöt YouTubessa](#)